

UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

CEZA BÖLÜMÜ

ESAS NO : 1981/1312

KARAR NO : 1983/106

ÖZET: Uyuşmazlık Mahkemesine görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla başvuran mahkemenin, bu başvuruyu sonucunu beklemesi gerekirken görevsizlik kararı vermesi halinde daha önce Uyuşmazlık Mahkemesi'nce görevli yargı yeri belirlenmiş olduğundan, bu konuda yargı niden karar verilmesine yer olmadığı hk.

K A R A R

Davacı : K.H.

Sanık : Nuri Samyeli

O L A Y : Sanık tarafından Türkçe'ye çevrilen ve 12.6.1974 günü yayınlanan (Felsefenin ilkeleri-Diyalektik Materyalizm) isimli kitap ile 6.9.1974 günü yayınlanan aynı kitabın 2. cildindeki yazılar içeriği ile komünizm propağandası yapıldığı ileri sürülerek TCK.nun 142/1-6., 173/son. maddeleri ile cezalandırılması isteniyse İstanbul C. Savcılığı'na hakkında kamu davası açılmıştır.

İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi; 17.10.1979 gününde, esas 1977/510, karar 1979/277 sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânına nedene olan olaylardan olduğu görüşü ile görevsizlik kararı vermiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askerî Mahkemesi; 8.12.1980 gününde; 1980/424 sayı ile; suçun, sıkıyönetim ilânından üç aydan daha önce işlendiği ve adli yargının görevli olduğu kanısına varıldığını belirterek 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvuruda bulunmuştur.

fakat aynı yargı merci Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konuda vereceği kararı beklemeksizin 31.12.1980 gününde, 1980/463-267 sayı ile; bu başvuru kararında vazgeçerek aynı gerekçe ile görevsizlik kararı vermiştir.

Böylece, her iki mahkemenin kesinleşen görevsizlik kararları arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirtilen olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuştur.

İNCELEME VE GEREKÇE: Türk Ulusu adına yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü, Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda, İsmail Oğuz, Nevzat Doğan, Ali Suat Erkoç, Yaşar Çiftçioğlu, Ergun Argon ve Nail Yücel'in katılmaları ile yaptığı, 21.3.1983 günlü toplantıda, geçici raportör Hakim Fikret Erem'in raporu ile dosyadaki belgeler, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın Adli Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki düşünceleri yazılı olarak okunduktan; toplantıya, Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioglu ile Askerî Yargıtay Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Mustafa Güzel'in aynı doğrultudaki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Bir yargı merciinin Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma kararı verdikten sonra yüksek mahkemenin bu konudaki kararını beklemesi ve verilecek karara uymasının yasa buyruğuna

olduğu bilinen bir gerçektir.

Çünkü Anayasa'nın 158. ve 2247 sayılı Yasa'nın 1. maddesinde yer alan hükümler Uyuşmazlık Mahkemesi kararlarının niteliğini ve bağlayıcılığını simgelenekte Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bir danışma kurulup olmayıp bir yüksek mahkeme ve yargısal karar veren bir kuruluş olduğunu vurgulamaktadır.

Yasa koyucunun 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesini düzenlemekle güttüğü amaç, olumsuz görev uyuşmazlığı çıkarma yerine ondan daha çabuk ve hızlı işleyen ve sonuca götüren bir başvurma yolu oluşturarak görev sokununu biran önce çözümlenmesini sağlamaktadır. Bir yargı yerinin verdiği görevsizlik kararı üzerine dava dosyası önüne gelen mahkemenin görev açısından durumun değerlendirilerek, takdir yetkisini kullanarak görevsizlik kararı vermesi halinde kendisi bu kararı kaldırma yetkisine nasıl sahip değilse 19. madde uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verdikten sonra da başvurmuş mahkemenin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin bu konudaki kararını beklemesinin yasa buyruğu olduğunda kuşkuya ve duraksamaya yer bulunmamaktadır.

Gerçi görev konusunun kamu düzenine ilişkinliği nedeniyle yargılamanın her evriginde gözönünde bulundurulması, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin görevi belirleyen kararından sonra daha görev konusu düzenleyen yasa değişiklikleri olmuşsa yargı mercilerinin (aksi bir hüküm konmamışsa) bu değişikliği gözönünde tutmaları doğaldır. Ancak bu aşamada görev konusuna ilişkin yasa değişikliklerine ilişkin değerlendirme yapmak Uyuşmazlık konusu dava elinde bulunan yargı merciine ait olmak gerekir.

Nitekim sıkıyönetim mahkemesinin başvurusunun kabulü ile adli yargı yerinin görevli kılan Uyuşmazlık Mahkemesi Kararı 1402 sayılı Yasa'da 2301 sayılı Yasa ile yapılan, yürürlükte olan değişiklik gözönünde tutularak verilmiştir.

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askerî Mahkemesi'nin aynı konu ile ilgili başvurusu Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nce 26.10.1981 gününde, 1980/988 esas 1981/688 karar sayı ile, kararı ile suçun, MGK'nın 7 sayılı Kararı'nın 4. maddesi kapsamında olması itibarıyla sıkıyönetim ilânına neden olan olaylara ilişkin olmakla beraber 1402 sayılı Yasa'nın 13/a-b maddesindeki süre ve bağlantı koşulu gerçekleşmediğinden (nün Adli Yargı yerinde görülmesine karar verilmiş olmakla, görev konusunda yeniden bir karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

.... /

SONUÇ: İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi gereğince 8.12.1980 günlü ve 1980/424 esas sayılı başvurusu üzerine Uyuşmazlık Mahkemesi Ceza Bölümü'nün 26.10.1981 günlü, 1980/988 esas, 1981/688 karar sayılı kararı ile davaya adli yargı yerinde bakılması gerektiği şeklinde görevli yargı mercii belirtilip, İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesi'nin 17.10.1979 günlü, esas 19 1977/510, karar 1979/277 sayılı görevsizlik kararının kaldırıldığına ve bu suretle sözlü edilen sıkıyönetim komutanlığı askeri mahkemesince başvuru sonucu beklenilmeksizin 31.12.1980 gününde, 1980/163-267 sayılı görevsizlik kararı verilmesi nedeniyle doğan olumsuz görev uyuşmazlığı 1980/988 esas sayılı dosyada çözümlendiğine göre, bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına 21.3.1983 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Servet Tüzün

Üye
İsmail Oğuz

Üye
Nevzat Doğan

Üye
Ali Suat Erkoç

Üye
Yaşar Çiftçioğlu

Üye
Ergun Argon

Üye
Nail Yüce